

## **ВИКОРИСТАННЯ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНФОРМАТИКИ У СТАРШИХ КЛАСАХ**

**Романишина Оксана Ярославівна**

доктор педагогічних наук, професор кафедри інформатики та методики її навчання  
**Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка**  
oksroman@gmail.com

**Худик Мар'ян Юрієвич**

магістрант спеціальності «Середня освіта (Інформатика)»,  
**Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка**  
hudyk\_my@fizmat.tnpu.edu.ua

Сучасні інформаційно-комунікаційні технології все активніше впроваджуються в освітній процес загальноосвітніх навчальних закладів тим самим сприяють появі нових видів і форм його організації, зокрема змішаного навчання. Концепція «змішаного навчання», тобто поєднання офлайн- (або особисто) та онлайн-навчання, з'явилася ще у 1990-х як протипага онлайн-навчання, проте вивчати та впроваджувати її почали лише з 2000-х років.

Під змішаним навчанням (англ. «Blended Learning») розуміємо поєднання традиційних форм навчання з використанням електронного навчання, що характеризується застосуванням спеціальних інформаційних технологій, таких як мультимедіа, інтерактивні елементи і т.п. Освітній процес при змішаному навчанні станить послідовність фаз традиційного та електронного навчання, які чергуються в часі [1].

Змішане навчання дозволяє поєднати традиційне навчання в школі з дистанційною освітою. До його переваг науковці відносять:

дає можливість гнучкого підходу при всіх учасників процесу;

розвиває в учнів проактивний підхід до навчання, де вчитель більше не є джерелом інформації;

підсилює цифрові навички дітей і спонукає їх самостійно вчитися;

дає вчителям можливість зробити навчання більш індивідуальним [3].

На перший погляд змішане навчання відрізняється від звичайної системи лише тим, що активно використовуються технології, щоб знайти матеріал і отримати нові знання. Завдяки цьому ІКТ стають повноцінною частиною освітнього процесу. Проте йдеться не тільки про їх активне використання, а й також про поєднання різних підходів, способів подачі матеріалу, видів роботи.

Змішане навчання об'єднує інструменти очного та дистанційного навчання у тих пропорціях, які найкраще підходять до конкретної ситуації. Традиційне навчання «лікує» різні недоліки дистанційних занять, і навпаки, онлайн освіта повністю виключає проблеми очного навчання. Тобто можна сказати що важливе місце в системі дистанційних уроків належить самостійній роботі учнів шкіл.

Формат змішаного навчання – це різні варіанти поєднання методів електронного і очного навчання. До складу програм змішаного навчання може входити величезна різноманітність навчальних технік і підходів, наприклад, електронні курси, практичне навчання, електронні книги, мобільне навчання,

навчальні ігри та симуляції, робота над конкретними проектами, і багато іншого. Змішане навчання поєднує різні види навчальних заходів, включаючи очне навчання, онлайн електронне навчання і самонавчання на робочому місці. Це використання двох або більше різних методів навчання. Наприклад, онлайн заняття з використанням технологій ІКТ під час офлайн занять. Здавалося б, щось не зрозуміле. Але це реальність ХХІ століття, де під час уроку вчитель може задати завдання на проходження якого учням доведеться добряче поритися в інтернеті знайшовши корисну для себе інформацію для виконання заданого вчителем завдання. У цьому випадку вчитель повинен заздалегідь подбати про кожну із 45 хвилин уроку та перед тим як задати дітям щось шукати в інтернеті потрібно самому поритись аби випробувати чи важким це завдання буде для дітей. А краще коли у школи є своя платформа на якій вчитель зміг би викладати і завдання, і теоретичні матеріали для учнів.

Судячи з вище сказаного матеріалу можна виділити **основні компоненти змішаного навчання:**

**Живі події.**(Передбачає живе спілкування між вчителем та учнем у класі).

**Онлайн-контент.**(Підчас такого типу роботи учень самостійно опрацьовує матеріали у зручному для нього темпі).

**Співпраця.**(Робота з однокласниками та робота з вчителем. Важливо щоб вчителі надавали зрозумілі інструкції щодо роботи, яку учень має виконати самостійно).

**Оцінка.**(Це важливо як для учня, так і для вчителя. Учень може слідкувати за своїм прогресом, а вчитель – оцінює його знання та коригує процес навчання).

Однак, змішане навчання організувати досить складно. Воно має містити свої підходи.

Першим виділяють – *«перевернутий клас»*.

Перевернутий клас – це методика, за якою учні новий матеріал вивчають самостійно вдома, а на уроці виконують завдання, вправи, практичні роботи тощо. Оскільки у кожного класу є Google Classroom, там розміщують розклад, план занять, завдання, цілі уроку і систему оцінювання результатів. Таким чином кожний учень має можливість ознайомитися з матеріалами уроку, підготуватися до нього. Урок проводиться використовуючи платформу Zoom або Google Meet відповідно до розкладу. Все відбувається так, як на звичайному уроці: презентація, через функцію демонстрації екрану, лекція. А коли діти хочуть відповісти або запитати, просто піднімають руку. Варто записувати відео уроків і переглядати їх. Так можна помітити емоції дітей і зрозуміти, коли вони стурбовані, коли щось не зрозуміли, а коли раділи. Також можна зробити аналіз помилок у викладанні. Практики учителі радять спланувати урок так, щоб половина була присвячена самостійній роботі дитини.

Наступний підхід – *розширене поняття «уроку»*. Це передбачає, що освітній процес не обмежується тільки уроком. А саме, учень здійснює планування свого часу сам, узгоджуючи це вчителем та однокласниками.

Для змішаного навчання є важливим щоб всі учасники освітнього процесу мали рівний і надійний доступ до інтернету і онлайн-інструментів. А всі web-

платформи, якими будуть користуватися вчителі, повинні відповідати віку дітей і бути також доступними для учнів з особливими освітніми потребами.

*Прозорість планування і навчальних очікувань.* Даний принцип передбачає володіння учнями та вчителями інформацією про час навчання, приміщення школи і на яких онлайн-ресурсах вчитель розміщує розклад, план занять, завдання і цілі уроку. Всі ці складові повинні бути прозорими і доступними. Як рекомендація – організувати освітній процес у школі у вигляді модулів.

*Співпраця з батьками.* Даний принцип є дуже важливим в організації мішаного навчання, тому що більшу частину часу учні навчатимуться за межами школи. Тому необхідно чітко визначити, чи можуть батьки і хочуть бути залучені до цього.

*Зрозуміла система оцінювання досягнень учнів.* Вона має містити три складові поточне: постійне оцінювання вчителем і самооцінка учнями; підсумкове оцінювання вчителем та підсумкове оцінювання школою. Однак оцінки можуть бути різними: слід поєднувати індивідуальні оцінки з оцінкою групової роботи і командних проєктів. А самооцінювання може здійснювати вчитель або онлайн-інструмент.

*Виділення часу для живого діалогу.* Оскільки змішане навчання передбачає більше дистанційної роботи вчителя і учня тому тут важливо віддавати пріоритет живому спілкуванню, діалогу тоді, коли діти і вчителі знаходяться в стінах школи. Важливим можна виділити психологічне благополуччя школярів.

Отже, змішане навчання дає більше можливостей для навчання. При цьому вчителю потрібно правильно організувати навчальний матеріал при створенні курсу. Потрібно врахувати який матеріал потрібно пояснити на занятті, а який можна задати на самостійне вивчення для того щоб учень під час виконання заданих завдань зміг з ними справитись та в нього був хист та апетит до навчання, адже це найважливіше. Завдяки змішаному навчанню можна зацікавити учнів до вивчення матеріалу різними способами що є досить таки цікаво та актуально на даний час.

### Список використаних джерел

1. Використання моделі змішаного навчання URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2019/5.1/66.pdf> (дата звернення 1.04.2021).
2. Кривонос О. М. «Використання інформаційно-комунікаційних технологій в навчанні»: навч. посібник – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2013. – 182 с.
3. Про суть технології змішаного навчання URL: <http://aphd.ua/pro-sut-tekhnoholohi-zmishanoho-navchannia/> (дата звернення 1.04.2021).